

DR
K3NC2R1
HUS4T

DR
Symfoni
Orkestret
Danish National
Symphony Orchestra

Torsdag 18. maj 2017 kl. 19.30

Fredag 19. maj 2017 kl. 19.30

FISCHER & MAHLERS 6.

DR SymfoniOrkestret
Adam Fischer, dirigent

PRO GRAM

Torsdag 18. maj kl. 19.30

Fredag 19. maj kl. 19.30

DR Koncerthuset

koncertsalen

DR SymfoniOrkestret

Adam Fischer

dirigent

Soo-Jin Hong

koncertmester

Torsdagskoncerten sendes direkte i P2 Koncerten og genudsendes søndag 21. maj kl. 12.15.

DR **P2**

Mød Musikken

Der er koncertintroduktion kl. 18.30 i koncertsalen med P2-værten Esben Tange, der fortæller om programmet og interviewer medvirkende fra koncerten.

Før og efter koncerten vil der være cd-salg i foyeren, hvor publikum har mulighed for at købe de seneste udgivelser med DR's kor og orkestre.

GUSTAV MAHLER (1860-1911)

Symfoni nr. 6, a-mol, 'Den tragiske'
(1903 – 1904, rev. 1906)

I Allegro energico, ma non troppo

II Andante moderato

III Scherzo. Wuchtig (Pesante)

IV Finale. Allegro moderato

Varighed: ca. 85'

Gustav Mahler

Symfoni nr. 6

Af Jens Cornelius

Mahler arbejdede som besat, men havde kun få leveår tilbage. Han nåede at skrive yderligere tre symfonier inden sin død i 1911.

Det er sjældent, man har mulighed for at opleve Mahlers kæmpemæssige Symfoni nr. 6 – og den chance bør man gribe. Symfonien er et stort, mørkt bæst, hvor komponisten helt bogstaveligt kæmper for sit liv. Musikkens voldsomme drama står i skarp modsætning til, at Mahler kaldte sig selv for en ‘sommerkomponist’. Han skrev sine symfonier i sommerferierne, og Symfoni nr. 6 er fra den lykkeligste tid i hans liv. Skrevet i somrene 1903 og 1904, hvor han var nygift med en smuk og begavet hustru og havde fået en dejlig datter. Endnu et barn var på vej, solen skinnede og arbejdet gik godt.

Alligevel skrev Mahler netop da sit mest pessimistiske værk, Symfoni nr. 6, som han gav tilnavnet *Den Tragiske*. Det er den eneste af hans symfonier, som ender kulsort og definitivt uden håb. Døden vinder selv i denne lyse stund. Symfonien er så subjektiv, at det er oplagt at forstå den som selvbiografisk. I symfonien kæmper en helt, og helten er Mahler. Hans kamp er desperat, for modstanden er så stor og u håndgribelig, at nederlaget er givet på forhånd.

Da Mahler for første gang spillede værket igennem for sin kone Alma, brast de begge i gråd. Alma skrev senere i sine erindringer: “Den Sjette er hans mest personlige værk og desuden et profetisk værk. Her forudgriber han sit eget liv i musik”. Alma hentyder til Mahlers sammenbrud få år senere, i 1907. Et rædselsår, hvor deres førstefødte datter døde, og hvor Mahler blev tvunget væk fra stillingen som chefdirigent i Wien og desuden opdagede sin fatale hjertesygdom. Alma mente, at det var disse knæk, Mahler forudså i sidste sats af den 6. Symfoni: De brutale hammerslag, der “fælder helten som et træ”, som Mahler forklarede sin kone.

EN SYMFONI, DER STILLER GÅDER

Modstanden er lige fra symfoniens begyndelse skrækkindjagende. Kampen er ond, og Mahler lader musikken klinge brutalt. Symfonien anvender mere slagtøj end man nogensinde havde hørt før i en symfoni. Marchrytmer dominerer hele førstesatsen. Denne gang er det ikke en sørgemarch, som man ellers finder i næsten alle Mahlers symfonier, men en kampmarch. Modstanderne marcherer sammenbidt mod hinanden.

Ildevarslenende hører man i alt fire gange et symbolsk motiv på det ufravigelige nederlag: en dur-akkord, der hurtigt vendes til mol. Dette dystre symbol indvarsles af en dyb, bankende rytme som et skræmmende billede på en skæbne, der allerede er afgjort.

Mahler afslørede, at også Alma er portrætteret i den 6. Symfoni. Hendes motiv er det optimistiske, livskraftige violintema, der høres få minutter inde i første sats. Hendes blomstrende kærlighed giver helten noget af den styrke, han skal bruge i kampen mod overmagten.

Trods udfordringerne kommer der halvvejs inde i satsen et afsnit, hvor musikken trækker sig tilbage til drømmeland. Her er måske det glimt af lykke, som prægede Mahlers somre i 1903 og 1904. Førstesatsen får også lov til at ende i dur. Sejrstroen virker dog for påståelig til at være overbevisende – måske fordi den ikke kommer fra hovedpersonen selv.

Næste sats giver ro for en stund. Eskapismen skaber et pusterum. Det er en af Mahlers få langsomme satser, hvor freden får lov til at udfolde sig uden forstyrrelser. Men ubalancen er der og findes i den måde, temaerne tøver på, og i den særprægede orkestrering, Mahler anvender. Man er meget langt fra en traditionel, 'romantisk' langsom sats. Freden er kompleks og rummer sine egne gåder.

Scherzoen, tredje sats, er en grotesk dødedans med sære lyde, slagtoøj og sort humor. I satsens første mellemafsnit er det endda Mahlers egne børn, der portrætteres: Deres ukoordinerede barnebevægelser og pludrende stemmer var ifølge Alma inspirationen til musikkens skæve rytmer. "Grufuld", skrev hun i sine erindringer. "Disse børnestemmer bliver mere og mere tragiske, og til sidst klynker en lille hendøende stemme."

Finalen er uhyre kompleks og Mahlers længste symfonisats overhovedet. En hob af temaer fra de foregående satser væves sammen og citeres. Almas motiv fra førstesatsen dukker op i en ny udgave. Skæbnemotivet med dur, der vendes til mol, er her også.

Vi følger den desperate vej mod afgrunden, og undervejs falder slagene fra den meterlange hammer, der med Mahlers ord skal lyde "som øksehug". Efter det sidste hammerslag segner musikken. Skæbnemotivet bliver erstattet af en entydig molakkord. Der er ikke mere at kæmpe for.

"Min 6. Symfoni lader til at være en hård nød, som kritikernes små, svage tænder ikke kan knække", skrev Mahler i et brev. "Den stiller gåder, som kun kan løses af en generation, der har taget de første fem symfonier til sig og fordøjet dem".

Symfonien blev ganske rigtigt mødt med uforståenhed, og udbredelsen af den gik langsommere end Mahlers øvrige symfonier. Så sent som 1960 kunne man ikke købe partituret til symfonien, fordi forlaget ikke ønskede at genoptrykke det. Til gengæld havde den 6. Symfoni fået kultstatus blandt Mahlers elever og blandt eftertidens avantgardister. De beundrede musikens mod og dens grumhed, der næsten gør ondt at opleve.

DISKUSSION OM SATSERNES RÆKKEFØLGE

Der er knyttet et helt specielt problem til den 6. Symfoni, nemlig i hvilken rækkefølge de to mellemste satser skal spilles.

I den trykte førsteudgave kommer den hurtige Scherzo som anden sats og den langsomme Andante som tredje sats. Men da Mahler skulle opføre symfonien, skiftede han mening! Fra nu af skulle Andanten komme før Scherzoen. Det førte naturligvis mange hånlige bemærkninger med sig. Tænk at komponisten ikke havde bestemt sig for i hvilken rækkefølge, hans egne satser skulle spilles!

Mahler fik omtrykt partituret, og i det næste halve århundrede opførte man altid symfonien med den nye satsrækkefølge: Andante først, så Scherzo. Eneste undtagelse var Mahlers ven, dirigenten Willem Mengelberg, som ved en opførelse fem år efter Mahlers død modtog et mystisk telegram fra Mahlers enke: "Scherzo først, derefter Andante", stod der. Mengelberg gjorde, som han fik besked på.

I 1963 kom der en ny, videnskabelig udgave af partituret. Og her valgte man overraskende at følge ordren fra Almas telegram: "Scherzo først, derefter Andante." Som autoriseret udgave blev den accepteret af de fleste dirigenter, og derfor begyndte man fra 1960'erne overvejende at spille "Scherzo først, derefter Andante".

I nyere tid har musikforskere bevist, at Mahler aldrig nogensinde fortrød sin ombytning af rækkefølgen. Han stod helt bestemt fast på Andante før Scherzo. Mange dirigenter har dog vænnet sig så meget til forrige generationers 'forkerte' rækkefølge, at de stadig benytter den. Det gælder dog ikke aftenens dirigent Adam Fischer, der følger samme princip som Mahler selv gjorde det: Andante før Scherzo.

Dirigent

Adam Fischer

Fotograf: Agnete Schlichtkrull

- **Adam Fischer**
- **Ungarsk dirigent, født 1949 i Budapest**
- **Chefdirigent for Düsseldorf Symfoniorkester og for Danmarks Underholdningsorkester**

Den ungarske dirigent Adam Fischer er en verdensmusiker med et blødt punkt for Danmark. Han er kommet her siden begyndelsen af 1980'erne. I aften kan man for første gang i over 20 år høre ham som dirigent for DR SymfoniOrkestret.

Det danske publikum kender ham bedst som chefdirigent for Danmarks Underholdningsorkester, det tidligere DR UnderholdningsOrkester. Sammen med orkestret har han været på opdagelsesrejse i Mozarts musik, og de har bl.a. indspillet operaer og alle Mozarts symfonier i en højt rost samlet udgave.

Hvad færre danskere ved er, at Adam Fischer siden 1973 har haft sin faste gang som dirigent på Wiens Statsopera, og han dirigerer ofte Wiener Filharmonikerne ved deres symfoniske koncerter i Musikvereins 'gyldne sal'.

Derudover gæstedirigerer han orkestre som München Filharmonikerne, Orchestre de Paris, Chicago Symfoniorkester, Boston Symfoniorkester og i verdens førende operahuse som La Scala, Metropolitan Operaen og Covent Garden.

Adam Fischer er tæt knyttet til centraleuropæisk kultur. Han er født i Budapest, og grundlagde i 1987 Det Østrig-Ungarske Haydn-orkester, der på tværs af Jerntæppet banede vej for en ny, dynamisk spillestil. Deres indspilning af alle Haydns 108 symfonier (!) er en milepæl. I Budapest leder han desuden sin årlige Wagner-festival, der bl.a. opfører *Nibelungens Ring* hvert år.

I disse år fordyber Adam Fischer sig i Mahlers samlede værker, som han opfører og indspiller med Düsseldorf Symfoniorkester, hvor han siden 2015 har været chefdirigent. Her har han også indstiftet en menneskerettighedspris, som dette forår blev tildelt borgerne på den græske ø Lesbos for deres flygtningehjælp.

DR
Symfoni
Orkestret
Danish National
Symphony Orchestra

Velkommen til en
NY SÆSON
med
DR SYMFONIORKESTRET

*Gå på opdagelse i
sæson 2017-18*

Køb billetter eller tegn abonnement på
drkoncerthuset.dk
eller ring til DR Koncerthuset's Kundecenter på
tf. 35 20 62 62

HVAD, HVOR OG HVORDAN I DR KONCERTHUSET

Restauranten: Supplér din koncertoplevelse med en hyggelig og lækker middag i DR Koncerthusets Restaurant. På www.drkoncerthuset.dk kan du læse mere om restauranten og månedens menu. Det er nødvendigt at reservere bord i forvejen, og det kan gøres på e-mail: book1bord@dr.dk eller telefonisk på 35206360 (hverdage 12-16).

Garderoben er bemandet, gratis og befinder sig i foyeren. Af sikkerhedshensyn er det ikke tilladt at medbringe overtøj og store tasker i koncertsalen.

Pausedrinken kan bestilles og forudbetales i baren inden koncerten – så står den klar til dig i pausen.

ZERVED: På koncertdagen kan du også købe din pausedrink ved hjælp af en smartphone:

- I Download gratis “Zerved” (via app-store eller Google Play)
- II Bestil og betal
- III Hent din drink i vores “Zerved-bar”

Parkeringen: Vi har fået nyt parkeringssystem, der er forudbetalt. Det vil sige, at man køber en P-billet i billetautomaten til et bestemt tidsrum og placerer den synligt i forruden på bilen. Det er ikke længere muligt at forudbetale sin parkering inde i DR Koncerthuset.

Rundvisninger: DR har en række rundvisnings-tilbud og tilpasser gerne rundvisninger efter dine behov. Besøg www.drkoncerthuset.dk.

Udlejning/konferencer: DR Koncerthuset danner en unik og professionel ramme om ethvert arrangement. Læs mere på DR Koncerthusets hjemmeside eller kontakt os direkte på email: lejkoncerthuset@dr.dk.

Gruppearrangementer: DR Koncerthuset kan altid skræddersy et gruppearrangement til dig, fx en middag med rundvisning og efterfølgende koncert. Du kan kontakte os på 35206100 eller på email: gruppesalg@dr.dk og få et uforpligtende tilbud.

FÅ NYHEDER OM DR KONCERTHUSET

Nyhedsbrevet: Få alle nyheder om kommende koncerter, konkurrencer og specialtilbud direkte i din indbakke. Tilmeld dig på www.drkoncerthuset.dk.

Facebook: Koncerthuset er også på Facebook. Her kan du få krydderier til din koncertoplevelse, kommentere, stille spørgsmål og få svar med det samme.

Følg os på www.facebook.com/drkoncerthuset.

DR's koncertvirksomhed støttes af blandt andre:

A.P. Møller og Hustru Chastine Mc-Kinney Møllers Fond til Almene Formaal
Aage og Johanne Louis-Hansens Fond
Knud Højgaards Fond
Augustinus Fonden
Carl Nielsen og Anne Marie Carl-Nielsens Legat
Beckett-Fonden
Statens Kunstfond
Oticon Fonden
Damco. Global logistics. Individual solutions.